

OCNA MUREȘ RISCĂ SĂ FIE INUNDAT DE APE SĂRATE

Prof. MELANIA HANCIU

Orașul Ocna Mureș poate fi înghițit de pământ datorită zăcământului de sare pe care a fost construit. Prăbușirea cupolelor a trei mine medievale au provocat până acum formarea a trei lacuri, care au înghițit mai multe case. Specialiștii au găsit o soluție de salvare a orașului, dar până acum nu s-a acționat în nici un fel.

Sare exploatată de mii de ani

Întreaga așezare este construită pe un cub gigantic de sare, de forma unui clopot care se întinde pe o arie cuprinsă între Dealul Banța și malul râului Mureș. Vârful zăcământului, partea superioară a clopotului, "împunge", solul la mai puțin de 500 de metri de actualul centru civic al orașului, unde, în urmă cu aproape 2000 de ani, a fost săpate primele galerii romane și unde dacii au descoperit că există sare.

Înainte ca spațiul intracarpatic să fie ocupat de cohortele romane, în apropierea orașului Ocna Mureș, dacii au înființat așezarea Marisiodava, așezare locuită în mare parte de mineri, care exploatau zăcămintele situate la adâncimi de câteva zeci de metri sub sol. În timpul administrației romane, când numele orașului a fost transformat în Salinae, minierii proveniți din sclavi și din liberiți, extrăgeau sarea în galerii subterane, în camere lungi de 15-31 de metri, cu lățimi de până la opt metri și adâncimi de 15 metri.

Exploatarea intensivă a bogatelor zăcămintele au continuat și în același ritm și, se pare, cu aceleași tehnologii. Conform ipotezelor unor istorici, exploatările medievale au fost efectuate în apropierea celor romane, mai mult folosindu-le pe acestea dar fiind mult mai mari. Aceiași istorici susțin ideea că noile subterane erau

mult mai mari și chiar că minierii medievali au deschis noile galerii sub formă de hale. În timpul stăpânirii habsburgilor, cronicile arată că sarea era transportată cu pluta și cu bacul tras de cal până în marile orașe din avalul ocnelor, și chiar până la Budapesta.

Cu toate acestea, zăcământul de sare nu a secat iar exploatarea sării pe sistemul minier a continuat până după anii '50 ai acestui secol. Totuși, progresul tehnologic a pătruns și în România când în 1952, s-a introdus, în premieră națională, metoda de extracție pe principiul sondelor, procedeu care protejează partea superioară a zăcământului și, implicit, stabilitatea solului.

Apele Mureșului au inundat subsolul

Prima dată când stabilitatea subsolului a fost afectată în anul 1791, minele romane și cele medievale care se află sub Ocna Mureș au fost inundate, odată cu revărsarea râului Mureș, care trece prin apropiere. Apa dulce provenită din inundații a erodat stratul de sare iar în anul 1913 s-au produs primele surpări de teren.

În perioada celui de-al doilea război mondial, strada principală, care era de fapt centrul civic al orașului, s-a scufundat odată cu prăbușirea cupolelor minelor medievale Ferdinand, Iosef și Stefania. "Nu mai știu, era prin '43-'44, când odată, pe la amiază, or început să intre casele în apă li de abia o reușit să-și scoată oamenii din case ceva mobile și haine. Strada era acolo unde dau acuma grădinile caselor de pe marginea, lacurilor, că și casele alea de pe ulița evreilor îs acum pe fundul apei", povestește Ilie Baci, un bătrân în vârstă de 87 de ani. Baci își mai amintește cum în câteva ore, o mare

parte din casele din zonă s-au scufundat, sub privirile disperate ale proprietarilor. “Nici nu mai știu cum s-a terminat cu oamenii ăia, că nu știu dacă or primit bani de la stat, sau de la Solvay, ăia care or exploatat pe atunci sarea de la noi”, își amintește Ilie Baci. Oamenii în vârstă din Ocna Mureș spun că strada care s-a scufundat era locuită în mare parte de evrei și era principala stradă comercială din oraș.

Un fenomen asemănător s-a înregistrat și în anul 1972, când, după cum declară bătrânii orașului, s-au scufundat în apa sărată ultimele case de pe strada amintită, respectiv niște clădiri în care au funcționat, între altele, o farmacie și o librărie.

Dupăcum spun specialiștii care efectuează anual studii și măsurători, pământul nu este perfect stabilizat nici măcar acum, când exploatarea sării se bazează pe alte principii. Aceștia spun că terenul pe care au fost construite imobilele din oraș are tendința de a se tasa 2 milimetri pe an dar acest lucru nu înseamnă că nu există pericolul imediat al scufundării Ocna Mureș.

În anii '70, în pereții galeriilor au apărut mai multe infiltrații iar spargerea unui perete a permis intrarea apei și inundarea definitivă a unei galerii.

Cu toate că apa din mine a ajuns la saturație, apele pluviale care inundă pânza freatică subțiază stratul de sare slăbind rezistența solului.

Specialiștii spun că singura soluție de a salva orașul este construirea unor canale de drenaj pe Dealul Banța, pentru a evita circulația apei în pânza freatică și în minele inundate. Cu toate acestea, odată cu fiecare ploaie mai serioasă, stratul salin se mai subțiază puțin iar rezistența cupolelor halelor pe care a fost construit Ocean Mureșul scade, pericolul amplificându-se în fiecare an.

Odată cu prăbușirea cupolelor minelor Ferdinand, Iosef și Stefania, s-au format trei lacuri sărate pe malul cărora se află casele și grădinile localnicilor care adesea se întreabă dacă nu cumva vine și rândul gospodăriilor lor să devină lacustre, insule pe lacurile de apă sărată. Pentru a evita producerea unor noi scufundări, S.C.Salina, care exploatează zăcămintul de sare, construiește rambleuri din argilă pe malul lacurilor sărate pentru stoparea eroziunii.

Cu toate acestea, în cazul unui cutremur sau al unor noi ploi mai puternice, o bună parte din orașul Ocna Mureș ar putea deveni în câteva minute un oraș lacustru, umbră neagră care planează în fiecare noapte asupra locuitorilor din orașul sării.

JOCURI GEOGRAFICE

V	A	T	A	C	I	L
N	I	A	M	E	T	A
T	E	I	M	I	O	U
A	I	L	U	L	B	N
E	T	T	D	B	I	L
M	U	C	E	E	C	O
D	R	Â	T	Z	E	C

CRİPTOGRAMĂ

Pornind dintr-un anumit locși urmând o anumită cale, veți obține un aforism tematic ce aparține ilustrului savant român Nicolae Iorga (1871-1940)

Melania și Ștefan Hanciu